

Nr 285.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen med förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen; given Stockholms slott den 4 april 1917.

Under återopande av bifogade i statsrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed till riksdagens prövning i grundlagsenlig ordning framlägga följande

Förslag

till

ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen.

§ 2.

4:o. I grund av — — — — som helst.
Vid föregående tillåtelse skola följande undantag ovägerligen iakttagas:

Att protokoll, hållna — — — — uppenbara.

Att ej några — — — — femtio riksdaler.

Att mobiliseringsplaner — — — — konfiskeras.

Att, där underrätt — — — — konfiskeras.

Att, i vad — — — — femtio riksdaler.

Det skall — — — — sexton skillingar.

Att protokoll — — — — sexton skillingar.

Att ingen — — — — sexton skillingar.

Att utdrag — — — — femtio riksdaler.

Att uppgifter — — — — femtio riksdaler.

Bihang till riksdagens protokoll 1917. 1 saml. 245 häft. (Nr 285—286.) 1

Att för officiell statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, ej må utlämnas, förrän tio år från uppgiftens datum förflutit; dock att, såvida med hänsyn till uppgiftens natur eller det ändamål, för vilket den åstundas, och omständigheterna i övrigt trygghet kan antagas vara för handen, att ett tidigare utlämnande icke kommer att missbrukas till skada för den, som avgivit uppgiften eller eljest däri avses, utlämnande även före sagda tidpunkt må äga rum; ägande vederbörande myndighet att därvid göra de förbehåll, som kunna provas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar uppgift eller i tryck offentliggör uppgift, som han vet vara obehörigen utlämnad, så ock den, som bryter emot förbehåll, varunder utlämnande skett, böte från och med femtio till och med trehundra riksdaler.

Att de från — — — — femtio riksdaler.

Att ansökning — — — — femtio riksdaler.

Att sådant, som — — — — huvudsaken.

I övrigt, och — — — — stadgat är.

Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Steno Stenberg.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott onsdagen den 4 april 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern SWARTZ,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LINDMAN,
Statsråden: VON SYDOW,
STENBERG,
FALK,
HAMMARSTRÖM,
MÄRTEN ERICSSON,
ÅKERMAN,
CARLESON,
HANS ERICSON,
DAHLBERG.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Stenberg anmälde, efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet, dels kommerskollegii skrivelse den 11 mars 1915 till dåvarande chefen för sistnämnda departement angående förlängning av den tid, under vilken av enskilda lämnade statistiska primäruppgifter äro föremål för skydd enligt tryckfrihetsförordningen dels ock kollegii underdåniga skrivelse i samma ämne den 8 december 1916.

Härvid anförde föredragande departementschefen:

»Enligt bestämmelser, som år 1909 infördes i tryckfrihetsförordningen, må för officiell statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, ej utlämnas,

förrän fem år från uppgiftens datum förflutit; dock att, såvida med hänsyn till uppgiftens natur eller det ändamål, för vilket den ästundas, och omständigheterna i övrigt trygghet kan antagas vara för handen, att ett tidigare utlämnande icke kommer att missbrukas till skada för den, som avgivit uppgiften eller eljest däri avses, utlämnande även före sagda tidpunkt må äga rum, och äger vederbörande myndighet att därvid göra de förbehåll, som kunna prövas erforderliga. Den, som obehörigen utlämnar uppgift eller i tryck offentliggör uppgift, som han vet vara obehörigen utlämnad, så ock den, som bryter emot förbehåll, varunder utlämnande skett, straffas med böter från och med femtio till och med trehundra riksdaler.

Kommerskollegium har i skrivelsen den 11 mars 1915 anfört följande: Med anledning närmast av de ingående ekonomiska undersökningar rörande dels vissa industrigrenar dels rederinäringen, vilka verkstälts inom kollegium, hade vid upprepade tillfällen särskilt på senare tid en önskan gjort sig gällande inom den näringsidkande affärsvärlden, att hemlighållandet av primäruppgifter till officiell statistik av ifrågavarande art måtte utsträckas till en längre tidrymd än den enligt tryckfrihetsförordningen stadgade. Berörda önskan, som även tidigare och jämväl i avseende å den årliga näringsstatistiken vid ett och annat tillfälle tagit sig uttryck, hade särskilt framförts dels i skrivelser till kollegium och dels genom artiklar i dagspressen under framhållande av att, därest de mycket detaljerade redogörelser för de särskilda företagens inre ekonomiska förhållanden, varom närmast vore fråga, för tidigt bleve tillgängliga för allmänheten, den enskilde näringsidkaren härigenom tilläventyrs skulle kunna tillfogas allvarsam skada i hans rörelse. De sålunda framförda farhågorna saknade, såvitt anginge primäruppgifterna för den statistik, som tillhörde kollegiets ämbetsområde, för visso icke stöd i faktiska förhållanden. För statistiken själv och dess förmåga att fylla sin uppgift att så exakt som möjligt återspegla verkligheten innebure därjämte tillvaron av dylika farhågor hos uppgiftslämnarna en allvarlig våda. Det kunde därför utan tvivel, såväl med hänsyn till de näringsintressen, som kollegium vore satt att bevaka, som ock i statistikens eget intresse sättas i fråga, huruvida icke den tid, under vilken nyssnämnda uppgifter åtnjöte ifrågavarande grundlagsskydd, borde utsträckas eller dessa uppgifter på annat sätt beredas erforderligt skydd. Tilläventyrs föreläge emellertid behov av ökat skydd jämväl för primäruppgifterna till statistik inom andra förvaltningsområden. Kollegium hade trott sig böra med anmälan av de synpunkter, som härutinnan

gjort sig gällande inom kollegium, hemställa, att det måtte tagas i övervägande, huruvida icke ökat skydd borde beredas åt sådana primäruppgifter, som av enskilda lämnades till den officiella statistiken, samt att utredning måtte åvägabringas angående det sätt, varpå ett sådant önskemål lämpligen borde förverkligas.

Statistiska centralbyrån avgav den 19 mars 1915 utlåtande över nämnda skrivelse, i vilket centralbyrån anförde, att något behov av ökat skydd för de statistiska primäruppgifterna visserligen icke gjord sig gällande inom centralbyråns ämbetsverksamhet, men att centralbyrån dock ville, med hänsyn till de av kollegium anförda omständigheterna, såsom sin mening uttala, att, när det befunnes nödvändigt att för den officiella statistikens ändamål ålägga enskilda att meddela de mest ingående uppgifter om sina ekonomiska och andra förhållanden, uppgiftslämnarna borde tillförsäkras sådant skydd, att skada genom uppgifternas offentliggörande icke kunde dem tillfogas.

Socialstyrelsen har i avgivet utlåtande den 23 mars 1915 yttrat, att under de senaste åren från näringsidkarehåll för styrelsen påpekats, hurusom ifrågavarande skydd i många fall måste med hänsyn till sin allt för korta varaktighet anses otillräckligt; styrelsen ansåge sig därför böra förena sig med kollegium i dess nämnda framställning.

Sedan genom nådigt beslut den 23 juli 1915 åt kommerskollegium uppdragits att verkställa utredning och utarbeta förslag i förevarande hänseende, har kollegium med underdåniga skrivelsen den 8 december 1916 överlämnat ett den 26 februari 1916 dagtecknat memorial, som i ärendet avgivits av den kollegii ledamot, åt vilken nämnda utredning av kollegium anförtrotts. I sagda memorial har bemälde ledamot på anförda skäl hemställt, att ifrågavarande lagrum skulle erhålla följande lydelse: 'Att för officiell statistik lämnade uppgifter, som avse namngivna enskilda personer, bolag eller andra enskilda samsälligheter, ej må utlämnas, förrän tio år från uppgiftens datum förflutit; dock att utlämnande av sådan uppgift även före sagda tidpunkt ej må vägras, därest uppgiften är behöflig för domstols- eller annat publikt ärende eller ock för forskning av otvivelaktigt vetenskaplig syftning, ägande i sistnämnda fall vederbörande myndighet att göra de förbehåll, som kunna prövas erforderliga. Den häremot bryter, så ock den, som i tryck offentliggör dylik uppgift, vilken obehörigen utlämnats, eller icke iakttagit de förbehåll, varunder utlämnande skett, böte femtio riksdaler.'

Kommerskollegium har i skrivelsen den 8 december 1916 anført, att, ehuru ifrågavarande bestämmelser i vissa delar ej vore avfattade på ett

fullt tillfredsställande sätt, deras tillämpning likväl, såvitt erfarenheten inom kollegium gäve vid handen, icke syntes hava berett några större svårigheter. Med hänsyn därtill hade kollegium, som dessutom funnit verkningarna av de av kollegii nyssnämnde ledamot föreslagna bestämmelserna svåra att överblicka, ansett sig ej böra tillstyrka annan ändring av tryckfrihetsförordningen i denna del än en utsträckning av tiden för uppgifternas hemlighållande till tio år.

Vid skrivelsen var fogat utdrag av kollegii protokoll berörda den 8 december 1916, utvisande, att förutnämnde ledamot vidhållit sitt öfvermålade ändringsförslag, dock icke beträffande böternas belopp.

Lika med de i ärendet hörda ämbetsverken anser jag den tid, under vilken ifrågavarande statistiska primäruppgifter regelmässigt skola vara skyddade mot offentlighet, böra förlängas från fem till tio år.

Att i övrigt göra någon ändring i förevarande bestämmelser finner jag icke erforderligt. Vad det inom kommerskollegium därom framställda förslaget beträffar, har öfvermålde skiljaktige ledamot erinrat, att enahanda förslag av honom framställdes i en den 11 februari 1909 dagtecknad skrivelse till dåvarande chefen för finansdepartementet. Av det av särskilda kommitterade under år 1912 avgivna betänkandet med förslag till tryckfrihetsordning (sid. 232) inhämtas, att berörda skrivelse blivit till kommitterade öfverlämnad men att kommitterade icke funnit de ifrågasatta ändringarna böra vidtagas utan i sitt förslag till tryckfrihetsordning (kap. 2 § 10) återgivit de nuvarande bestämmelserna i tryckfrihetsförordningen, endast med någon redaktionell jämkning.»

Föredraganden hemställde därefter, att *förslag till ändrad lydelse av § 2 4:o tryckfrihetsförordningen*, av det innehåll föredraganden angivit, måtte föreläggas riksdagen till prövning i grundlagsenlig ordning.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställda täcktes Hans Maj:st Konungen förordna, att till riksdagen skulle avlåtas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Nils Berlin.